

TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı

Tuncay Özilhan'ın

Türkiye SİAD Platformu

Tarsus Başkanlar Kurulu

Konuşması

Tarsus'un değerli yöneticileri, sayın başkanlar, sayın konuklar, değerli basın mensupları,

Türkiye SİAD Platformu'nun 6. Zirve hazırlıkları kapsamında gerçekleştirdiği, Tarsus Başkanlar Kurulu toplantısında TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bir kez daha sıcak bir gündemin ortasında bir araya geldik.

nce, Sayın Başbakanımızın sağlık sorunları bizleri ziyadesiyle meşgul etti, endişelendirdi. Ardından Türkiye'nin acil gündem maddesi olan AB yeliği konusunda bir tartişma başladı. Her iki konu da önemini, aciliyetini koruyor ve birbiriyle yakından ilişkili.

Sayın Başbakanımızın sağlığı konusu artık kişisel bir mesele olmaktan çıkmıştır. Bir devlet meselesi haline gelmiştir. Çünkü, Türkiye'nin acil gündemi, hayati kararların hızla alınmasını gerektiriyor ve ülkenin zaman kaybına tahammülü yok. Bu yüzden, siyasi iradenin devamlılığı açısından gerekli önlemlerin alınmasını zorunlu görüyoruz.

Meselelere ülkenin acil gündemi perspektifinden bakmak, TÜSİAD'ın AB konusunda neden gazete ilanı yoluyla görüşlerini ifade ettiğini anlamayı da daha iyi sağlayabilir. Her Şeyden nce Őunu ifade etmeliyim: **Biz bu ilanı verirken iki önemli gücün verdiği güven ile hareket ettik. Bunların birincisi, halkın yüzde 70'inin Türkiye'nin AB yeliğini istediğini ortaya koyan araştırmalardı.**

İkincisi ise, Türkiye SİAD Platformu içinde konunun daha önce çeşitli boyutları ile tartişılmış olması ve Anadolu'ya yayılmış çok sayıda işadamı derneğinin de bizimle aynı görüşleri paylaştığını biliyor olmamızı.

Sonuç olarak dikkatleri Türkiye'nin acil gündemine çekmek ve AB konusunun her kesimde tartişılmasını sağlamak gerekiyordu ve verdiğimiz tam sayfa ilanın, son derece önemli bir tartişmanın yeniden ne çıkmasına vesile olduğu kanaatindeyiz. Bu çerçevede 175 sivil toplum örgütünün bir araya gelerek Türkiye'nin AB yeliğini destekleyen bir irade ortaya koymuş olması da son derece önemli bir gelişme olmuştur.

AB konusunu, tartişmayı yaygınlaştırarak yeniden gündeme oturturken, sadece gazete ilanına başvurmadık. Bunun yanı sıra, "lm cezasının kaldırılması", "anadilde yayın" ve "anadilin serbestçe öğrenimi" konularında somut yasa değişikliği formülleri üzerinde çalışma yaptık ve bu çalışmaları tüm ilgili kesimlere ulaştırdık. Bu çabamız da göstermektedir ki, **amacımız birilerini suçlamak ya da uzlaşmaz ilan etmek değil, siyasi partiler arasında ve parlamento içinde uzlaşmanın zeminini yaratmaya katkıda bulunmaktır.**

Yeri gelmişken Őunu da belirtmeliyim ki, TÜSİAD'ın, AB konusundaki çalışmaları yurt dışında da büyük bir yoğunluk içinde sürdürülmektedir. **Türkiye'nin tezlerini hem Avrupa Birliği yesi ülkeler nezdinde, hem de Avrupa Komisyonu ve Parlamentosu nezdinde en yoğun biçimde savunmuş, Brüksel'de sürekli temsilciliği olan bir sivil toplum kuruluşu olarak bu konuda iimiz son derece rahattır.**

1999 Helsinki zirvesi öncesinde 11 ye ülkeyi ziyaret ettik. Her birinde başbakan ve bakanlar düzeyinde temaslarda bulunduk. Avrupa hkmetlerine, kendi işveren kuruluşlarının, yani kendi vergi mükelleflerinin hitap etmesini, Türkiye'nin AB yeliğini onların savunmasını sağladık. Dönem başkanı İspanya'nın Başbakanı ile son altı ay içinde iki kez görüştük. Őimdi

dönem başkanlığı Danimarka'ya geçecek. Yılın ikinci yarısında da oraya gideceğiz. Türkiye'de hangi kuruluş bu çapta bir lobi faaliyeti yapmış acaba?

Biz şuna inanıyoruz: Türkiye, onurundan fedakarlık yapmadan, pazarlık gücünü elinden kaçırmadan AB üyeliği sürecinde ilerleme kaydedebilir, çağdaş refah toplumuna giden yolun üzerindeki engelleri kaldırabilir.

Bunu sağlayabilmek için gerçekleri, yalnızca somut gerçekleri konuşmak, birtakım söylemlerin arkasına sığınmamak gerekir. Biz, somut cevapları olması gerektiğine inandığımız bazı sorular soruyoruz:

Türkiye'nin geleceğini AB'de görmeyenler, Türkiye için nasıl bir gelecek tasarlıyor?

Türkiye'nin kişi başına 2000 dolarlık bir milli gelire mahkum olmaması için nasıl bir ekonomik kalkınma stratejisi, nasıl bir toplum modeli öngörülüyor?

Türkiye'nin büyük potansiyelini değerlendirmek için nasıl bir coğrafya üzerine stratejimizi kurmalıyız? Hangi zenginlikleri Türkiye'ye taşımalıyız?

Bu soruları hep birlikte cevaplamak zorundayız. Biz AB derken somut rakamsal verilerden, geçmiş ekonomik ilişkilerin analizinden ve geleceğe ilişkin projeksiyon çalışmalarından hareket ediyoruz. Bugünlerde zaman zaman, Türkiye'nin Gümrük Birliği'nden zarar gördüğüne dair yorumlarla karşılaşyoruz. Bu yorumlar AB'ye girmememiz gerektiğini söyleyenlerin gerekçesi haline geliyor.

Her şeyden önce şu gerçeği tespit etmek gerekir: Gümrük Birliği ile ilgili olarak, yurt içi ve yurt dışı taleplerdeki konjonktürel dalgalanmalara bakarak karar veremezsiniz. Analizinizi bu dalgalanmalardan arındırmak ve yapısal bir zemine oturtmak zorundasınız. AB'yle Gümrük Birliği'nin değerlendirilmesinde, ihracatın sektörel dağılımındaki iyileşmeler, yani daha fazla sektörün daha fazla ihracat yapabilme kapasitesine ulaşması dikkate alınmalıdır.

Gümrük Birliği ile ilgili gerçekler şunlardır:

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri üreten sektörlerin ihracatını daha fazla artırmış ve bu sektörlerle rekabet gücü kazandırmıştır. Bu rekabet gücü sayesinde hem AB ülkelerine hem de diğer ülkelere ihracat kapasitemiz artış göstermiştir.

Gümrük Birliği döneminde, Türkiye'nin ihracat hacmi % 35 artmış ve geleneksel ihracat sektörlerinde kısmi bir gerileme meydana gelirken, ağırlık otomotiv, otomotiv yan sanayii, elektrikli cihazlar ve makineler gibi katma değeri yüksek sektörlerle kaymıştır. İhracat kapasitesine sahip sektör sayımızda da ciddi artışlar olmuştur. Bu Türk sanayii için çok ciddi bir yapısal değişimdir.

AB ülkelerine yapılan ihracat, toplam ihracatın dönem boyunca yarısını oluşturmaktadır. Sektörel bazda katma değeri yüksek sanayi ürünlerine doğru kayış, AB ülkelerine yapılan ihracatta daha belirgin biçimde gözükmektedir. AB'ye yapılan ihracat, Rusya ve Asya krizlerinde, 1998 ve 1999 yılında AB dışı pazarlardaki daralmayı ikame etmiştir. Bu sayede söz konusu krizler daha hafif atlatılabilmiş, ayrıca bu ikame etkisi de kalıcı olmuştur. Yani Türkiye daha istikrarlı ihracat pazarlarına yönelmeye başlamıştır.

Gümrük Birliği konusunda burada daha ayrıntılı bir tahlile girmeyeceğim. Ancak elimizde sağlıklı değerlendirmelerin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin geliştirilmiş modeller ve ayrıntılı rakamlar mevcuttur.

Gelecek projeksiyonlarımıza gelince:

Mevcut istikrar programının varmak istediği hedefin, Türkiye'yi yeniden büyüme sürecine geçirmek olduğu ortadadır. Ancak bu kez söz konusu olan salt rakamsal açıdan hızlı bir büyüme dinamiği yakalamak değil, aynı zamanda büyüme modelini de değiştirmektir.

Öncelikle bu büyüme için talebin nereden geleceğine bakalım:

Reel ücret ve gelirlerdeki düşüş, sermaye kaçı, işsizlik gibi etkenler, iç tüketim harcamalarındaki artışın önünü tıkamaktadır. Bankacılık kesiminin sorunları, krizle gelen zararlar iç yatırımlarda bir artışa izin vermeyecektir.

O zaman geriye tek bir seçenek kalıyor: Türkiye'nin maliyet ve pazar olanaklarını kullanmak için yabancı yatırımcıların Türkiye'de yatırımlarını arttırmaları. Yani doğrudan yatırım için yabancı sermaye girişi. Avrupa pazarını da dikkate alarak Türkiye'ye yatırım yapacak olan yabancı sermaye, AB üyeliği konusunda mesafe kat edildiğini gördüğünde, siyasi ve ekonomik rejim riskleri, ihracat yapılacak pazarda korumacılık ihtimalleri, makroekonomik istikrarsızlık gibi konulardaki tereddütlerinden kurtulacak.

AB üyeliğinin netleşmesinin yabancı sermaye açısından neler getirdiğini, İspanya, Portekiz, Yunanistan ve Polonya örneklerinde gördük. Türkiye için de bu sürecin geçerli olacağını düşünüyoruz. **İlk tahminlerimize göre, diğer yapısal önlemlerle de birleştiği takdirde, AB üyeliğinin, milli gelirimizi, on yıllık bir süreçte kötümser ihtimalle ikiye, iyimser ihtimalle dörde katlayacağını hesaphyoruz.** Üyelik sürecinin dışında kaldığımız takdirde ise, projeksiyonlar, kişi başına milli gelirin bugünkü 2000'li rakamlar seviyesinde çakılıp kalacağını gösteriyor.

Özetleyecek olursak, Türkiye Gümrük Birliği'nden sanayiine rekabet gücü kazandırarak çıkmıştır. 2002 yılında AB üyeliği konusunda kesin adımların atılması ekonomik büyümeyi mümkün kılacak yabancı sermayeyi ülkeye çekmenin tek yoludur. Benzer ülkeler bu yolu kullanarak başarılı olmuştur. AB'den kopmanın ekonomiye yapacağı olumsuz etkinin maliyeti çok yüksek olacaktır.

Bu meselenin rakamsal yanı. Bir de büyüme modelimizin değişeceğinden söz etmişim.

2000 yılı programı ile birlikte Türkiye'nin büyüme modeli sürdürülebilirlik ilkeleri üzerine oturtulmaya başlandı. Bu, kısa-orta vadede talep tarafından kısıtlanan bir modeldir. Eğer büyümenin belirleyicilerinde çok önemli iki değişiklik olmazsa, bu yapı içinde biz ancak düşük gelirli Ortadoğu ülke grubu sınıfına girebiliriz.

Nedir bu iki önemli değişiklik?

Birincisi Toplam Faktör Verimliliği'nin büyümeye olan katkısını artırmak. Biraz daha açarsak, insan kalitesinin, teknoloji transferi ve kullanımının, piyasa ekonomisinin kurumsal etkinliğinin büyümeye yaptığı katkıyı artırmak. Şu anda Toplam Faktör Verimliliği'nin

Türkiye'nin büyümesine katkısı yüzde 13 civarındadır. Bu oran Avrupa'da yüzde 65, Güney Doğu Asya'da yüzde 40'dır. Türkiye önümüzdeki yıllarda yüzde 50'yi yakalamak zorundadır. Aksi takdirde dünya yarışının dışında kalırız.

Avrupa Birliği üyeliği, insan kalitesinin de, teknoloji transferi ve kullanımının da, piyasa ekonomisinin kurumsal etkinliğinin de gelişmesine doğrudan katkıda bulunacaktır. Çünkü bunlarla ilgili somut programlar mevcuttur.

İkincisi, böyle bir büyüme modeli için gerekli olan ek kaynağı bulabilmektir. Son yıllarda Türkiye'nin yaşadığı krizler iç tasarrufu ciddi biçimde güdükletmiştir. Toplam Faktör Verimliliği'nde gelişme sağlamak bir yana, şu anda yüzde 3'lük vasat bir büyümeyi bile finanse edecek durumda değiliz.

Böylece yeniden aynı noktaya dönüyoruz: Dış dengeyi tehlikeye sokmadan dış kaynak temin etmenin tek yolu, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarıdır.

İşte bu somut gerçekler yüzünden biz "Türkiye'nin geleceği AB'dedir" diyoruz. Ve ekliyoruz: **Gelin, kimin daha vatansever, kimin daha milliyetçi olduğunu değil, bu somut gerçekleri ve eğer varsa alternatiflerini tartışalım. Türk insanını refaha nasıl kavuşturacağımızı tartışalım.**

Sadece refahı değil, Türk insanı için nasıl bir toplum modeli, nasıl bir hayat öngördüğümüzü de tartışalım. Çünkü bize göre, Türk insanı son 50 yılda bir tercih yapmış ve çoğulcu demokrasinin, bireysel özgürlüklerin, hukuk devletinin ve rekabete dayalı piyasa ekonomisinin egemen olduğu bir toplum düzeninde yaşama iradesini açıkça ortaya koymuştur.

Türkiye'nin AB üyeliği bu tercihin doğal uzantısıdır. Siz bu doğal uzantıyı budarsanız, bundan önce piyasa ekonomisi, ardından demokrasi, hukuk ve bireysel özgürlükler de nasibini alacaktır.

AB üyesi olmak demek, AB'nin kabul ettiği evrensel değerleri benimsemek, hukukun üstünlüğünü, ifade özgürlüğünü, farklı yaşamların, farklı düşüncelerin bir arada var olmasını, şeffaf, halkın denetimine ve katılımına açık bir devlet yapısını, yolsuzluklardan arınmış, verimli bir kamu düzenini, bölgesel farkların en aza inmesini, rekabetçi piyasa ekonomisini sağlamak için çalışmak demektir.

Üyelik kriterleri yalnız Türkiye'ye değil, her üye adayına uygulanmaktadır. Bunları onur meselesi haline getirmek çok yanlış bir yaklaşımdır. Türk milleti için en büyük onur, Türkiye'nin, kendine güveni tam, istikrarlı, yaşam kalitesi ve refah düzeyi yüksek, siyasi ve sosyal sorunlarını geride bırakmış, dış politikada güçlü, çağdaş bir ülke olarak dünya sahnesinde hak ettiği yeri almasıdır. Bunu sağlayamazsak, belki kendi kendimizi kandırarak yaşayabiliriz ama çocuklarımız bizi asla affetmez.

Hepinizi bir kez daha sevgi ve saygıyla selamlıyorum.